

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä eri toimijoiden roolit ja yhteistyö

Hankesuunnittelupäivä

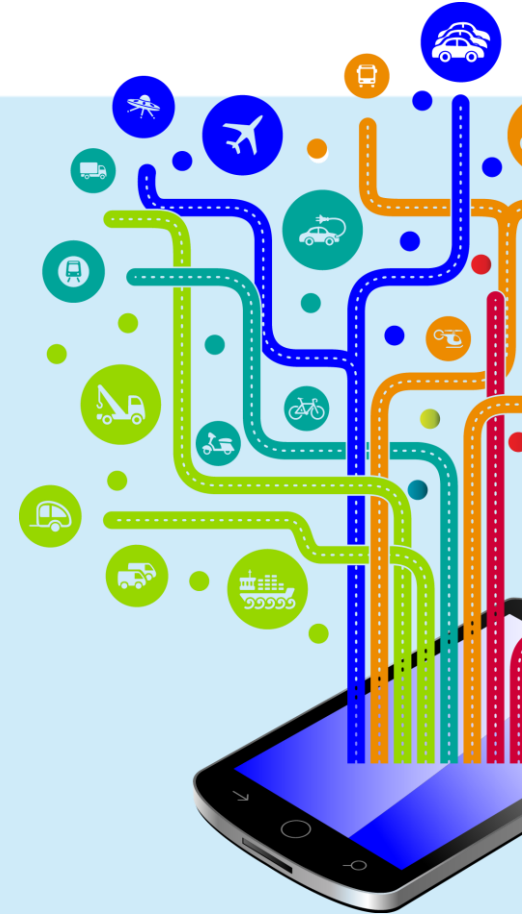
1.2.2018

Mervi Karhula

Ajankohtaista viestintä- ja liikennepolitiikassa

- Digitalisaatio ja viestintäverkot
- Päästövähennystavoitteet
- Korjausvelka
- Uudistukset
 - **Maakuntaudistus**
 - Rautatiekilpailun avaaminen
 - Parlamentaarinen työryhmä
 - **Liikennehallinnon virastouudistus**
- Lainsäädäntö
 - Laki liikenteen palveluista
 - Yksityistielaki
 - Tieliikennelaki
 - **Maantielaki** (maakuntaudistus)
- MAL sopimukset, kehittämishankkeet

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma ja periaatepäätös

- Valmistelu on käynnistetty liikenne- ja viestintäministeriössä keväällä 2017
- Tavoitteena on lisätä sekä kävely- että pyörämatkojen määrää 30 prosentilla vuoteen 2030 mennessä nykytilaan verrattuna.
- Ohjelman pohjalta valmistellaan valtioneuvoston periaatepäätös 2/2018
- Ohjelmaan liittyvät rahoitustarpeet käsitellään kevään budjettineuvotteluissa

11 toimenpidekokonaisuutta kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi

1. Kävelyn ja pyöräilyn mahdollistava yhdyskuntarakenne
2. Laadukas kävely- ja pyöräilyinfrastruktuuri
3. Kävelyn ja pyöräilyn väylien hoidon kehittäminen
4. Kävelyn ja pyöräilyn yhdistäminen osaksi muuta liikennejärjestelmää
5. Liikkumisen ohjaus
6. Kävelyyn ja pyöräilyyn liittyvien palveluiden kehittäminen
7. Pyörämatkailun kehittäminen
8. Lainsäädännön ja ohjeistuksen kehittäminen (mm. uudessa tieliikennelaissa)
9. Hallinnon rakenteiden kehittäminen ja poikkihallinnollisen yhteistyön lisääminen
10. Taloudelliset ohjauskeinot
11. Seuranta

Verkkojen lainsäädäntöuudistukset

- Selkeytetään ja nykyaikaistetaan lainsäädäntöä.
- Toteutetaan maakuntauudistuksen edellyttämät tehtävänsiirrot ja tienpidon uusi järjestämismalli.
- Tavoitteena varmistaa valtakunnallinen yhtenäisyys sekä riittävä palvelutaso joka puolella maata.
- Vastataan elinkeinoelämän tarpeisiin.

Toimenpiteet

- Yksityistielain kokonaisuudistus
- Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä
- Runkoverkkopäätös lain liikennejärjestelmästä ja maanteistä asetuksena.

Maakunnat aloittavat toimintansa 2020

ELY-keskusten L-tehtävät siirtyvät pääsääntöisesti maakuntiin

Keskeisiä tehtäviä **tienpito ja liikennejärjestelmäsuunnittelu**

Lisäksi

- yksityistieavustukset
- liikenneturvallisuus
- henkilöliikenteen ja saaristoliikenteen suunnittelu ja järjestäminen

Yhteensä n. 325 htv

ELY-keskusten valtakunnalliset tehtävät siirtyvät L-vastuualueelta Liikennevirastoon n. 88 htv

Liikenteen elinkeinoluvat (taksilupa, henkilöliikennelupa ja tavaraliikennelupa) siirtyvät liikennepalvelulain mukaisesti Trafiin

Maakunnan keskeiset tehtävät

- Sosiaali- ja terveystalvet
- Aluekehittäminen ja kasvupalvet
- Alueiden käyttö ja ympäristötehtävät
- **Liikenne**
- Pelastustoimi
- Ympäristöterveydenhuolto
- Maaseudun kehittäminen ja lomituspalvelut

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä

- Maakuntauudistuksen edellyttämät tehtävänsiirrot
- Tienpidon järjestämismalli
- Uusi luku liikennejärjestelmäsuunnittelusta
- Ministeriön asetukset verkkojen luokittelusta ja maanteiden palvelutasosäätely
- Hankesuunnittelu: suunnitteluperusteet ja hankearviointi lakiin
- *Tavoitteena varmistaa valtakunnallinen yhtenäisyys sekä maanteiden riittävä palvelutaso joka puolella maata*

Tienpidon järjestämismalli

- Maantieverkko säilyy valtion omistuksessa - tienpitäjän vastuu säilyy valtiolla ja valtio ohjaa maakuntia tienpidossa
- Maakuntien tulisi sopia tienpidon tehtävien hoitamisesta yhteistoiminnassa enintään yhdeksällä tienpidon yhteistyöalueella
- Tienpidon rahoitus (ns. erillisrahoitusta) eriteltäisiin maakunnittain tieverkon ja liikenteen ominaisuuksiin ja muihin olosuhteisiin perustuen
- Liikennevirasto varaisi osan rahoituksesta tienpidon valtakunnallisiin tehtäviin, teemaohjelmiin ja äkillisiin tai ennakoimattomiin korjaustarpeisiin
- Tienpitäjä ja tienpidon yhteistyöalue tekevät tienpidon järjestämiseksi nelivuotisen tienpidon sopimuksen
- **Maakuntien ohjaus:**
 - Tienpidon sopimus
 - Informaatio-ohjaus
 - *Ministeriön asetukset: verkkojen luokittelu, matkojen ja kuljetusten palvelutaso*
 - *Viraston määräyksenantovaltuus*

Toimijoiden roolit ja siirtyvät tehtävät 1/2

Jokaisen 18 maakunnan tehtävät

- Maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelun johtaminen ja kytkeminen maakunnan muuhun suunnitteluun ja maankäytön suunnitteluun
- Vastaaminen eri toimijatahojen yhteistyöstä liikenneturvallisuustyössä
- Toimivaltainen viranomaisen maakunnan joukkoliikenteen suunnittelussa ja järjestämisessä – maakunnan päätös edellytys
- Tienpidon yhteistyöalueesta sopiminen muiden maakuntien kanssa
- Maakunnalle valmistellun tienpidon ja liikenteen suunnitelman sekä Liikenneviraston kanssa tehtävän tienpidon sopimuksen hyväksyminen
 - Kukin maakunta sopii tiehankkeidensuunnittelukohteista osana tienpidon sopimusta
- Yksityisteiden valtionavustuksista päättäminen, liikkumisen ohjauksen edistäminen ja saaristoliikenteen suunnittelu ja järjestäminen (tietyt maakunnat)

Toimijoiden roolit ja siirtyvät tehtävät 2/2

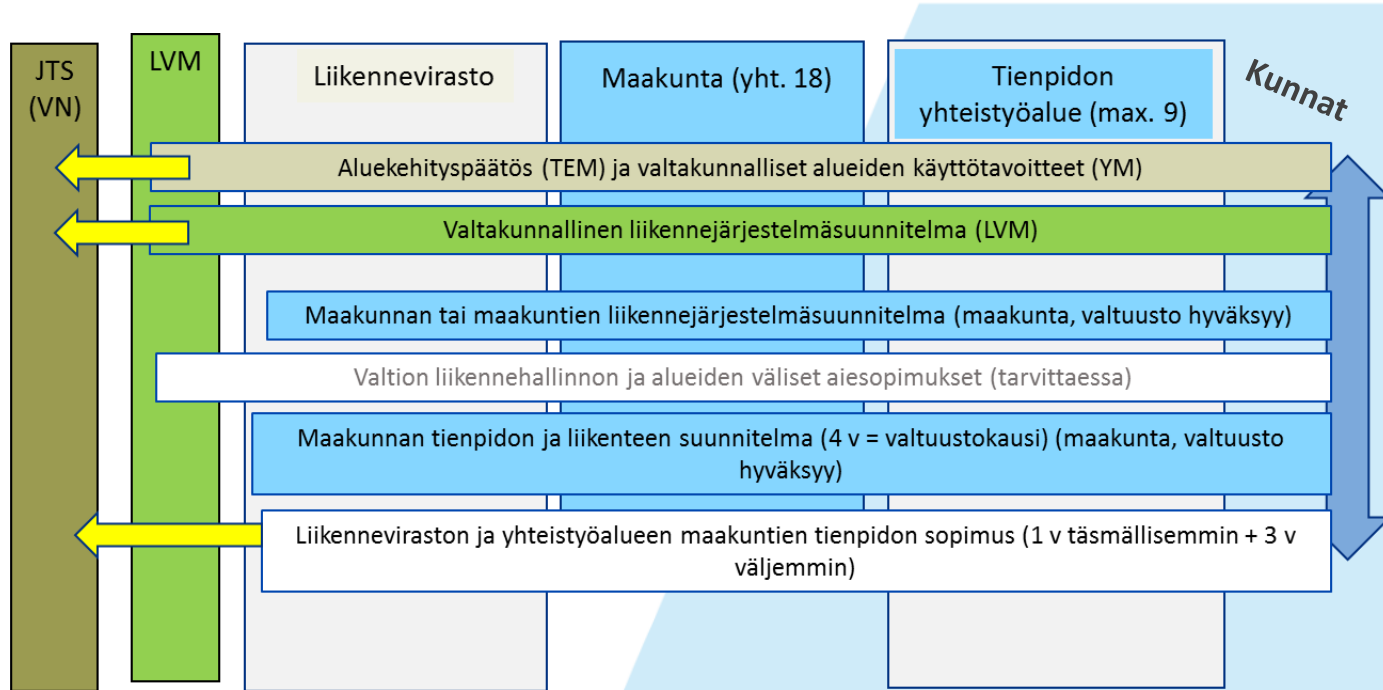
Tienpidon yhteistyöalueiden tehtävät

- Tienpidon ja rahoituksen suunnittelu
- Tienpidon ja liikenteen suunnitelman ja tienpidon sopimuksen valmistelu
- Maanteiden hankesuunnittelu ja maankäytön yhteensovitus
- Maanteiden suunnittelun, kunnossapidon ja rakentamisen hankinnat
- Tietojen tuottaminen maantieverkosta

Liikennejärjestelmäsuunnittelu

- Lakiin lisättäisiin liikennejärjestelmää käsittelevä luku
- Kaikki liikennemuodot
- Tavoitteena edistää pitkäjänteistä liikennejärjestelmäsuunnittelua
- Maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma
 - Nykyisiä hyviä käytäntöjä viedään osaksi maakunnan tulevaa suunnittelujärjestelmää
 - Kytkenät muuhun maakunnan, liikenneviraston ja kuntien suunnitteluun
- Uutena asiana säädettäisiin valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta
 - Määrittäisi valtakunnallisesti strategisia pitkän tähtäimen tavoitteita koko liikennejärjestelmälle sekä rahoituksen tasoa ja malleja
 - 10-12-vuotinen toimenpideohjelma, VN päätös
 - Kytkenät ALKE- ja VAT-päätöksiin

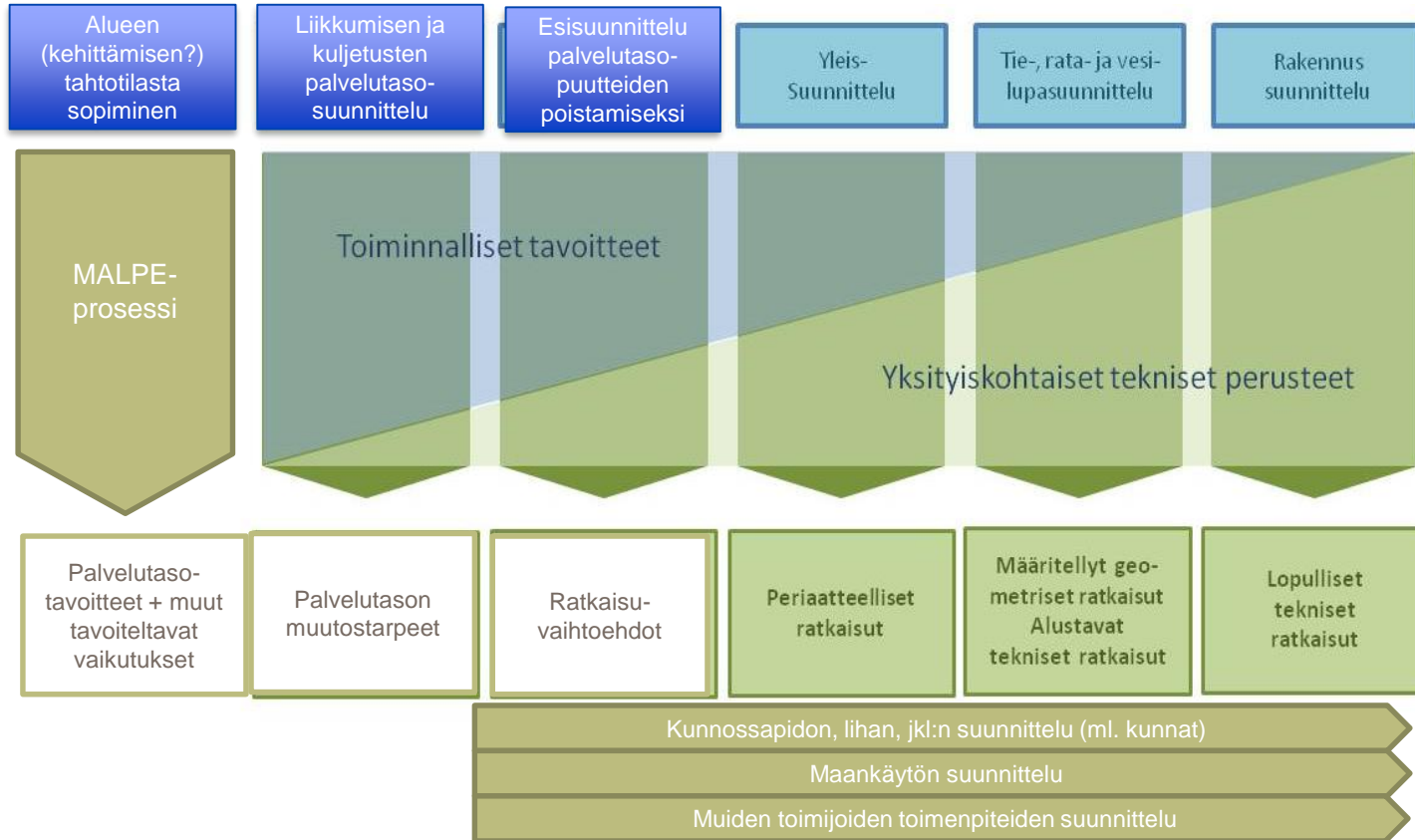
Liikennettä koskevat suunnitelmat ja sopimukset

Maantien suunnittelu

- Tiehankkeiden suunnittelukohteista sovittaisiin osana tienpidon sopimusta
 - Lähtökohtana maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma ja tienpidon ja liikenteen suunnitelma
- Tienpidon yhteistyöalue vastaisi yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman laatimisesta
 - Tienpitäjä voisi **erityisestä syystä** ottaa vastattavakseen hanketta koskevan yleis- tai tiesuunnitelman laatimisen.
- Uutena säädettäisiin maakuntien investointien ohjaamisen kannalta välttämättömistä **hankearvioinnista** sekä yleis- ja tiesuunnittelua koskevista **suunnitteluperusteista**
- Yleis- ja tiesuunnitelmien hyväksymisessä vielä vaihtoehtoja ja siihen vaikuttaa virastouudistus

Liikennejärjestelmän palvelutasolähtöinen suunnittelujärjestelmä alueen näkökulmasta

Missä mennään ja mitä tulossa?

- Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä tulossa lausunnolle helmikuussa ja eduskuntaan kevään aikana
 - Runkoverkkopäätös luonnoksena eduskuntaan samaan aikaan kuin laki
 - Päätös kun laki tulee voimaan, osa liasta voimaan heti ja tienpidon järjestäminen 2020 alkaen
- Päätökset virastouudistuksesta vaikuttavat eri toimijoiden tehtäviin ja rooleihin
- Liikenneverkkojen rahoitus niukkaa – parlamentaarinen työryhmä etsii uusia malleja

Mitä odotuksia ja kysymyksiä jatkovalmistelulle?